

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Luomuvälvönnän ajankohtaisia 2023

**Ohjeistus on voinut muuttua
tämän esityksen valmistumisen
jälkeen.**

**Tarkasta ajantasainen ohjeistus
osoitteesta: www.ruokavirasto.fi.**

**Esitys ei ole laadittu
yksittäistapauksia huomioiden.**

Luomun tuotanto-ohjeet ja lomakkeet osoitteesta www.ruokavirasto.fi

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tietoa meistä ▼ | Asiointi ▼ | FI ▼

Etusivu | Ajankohtaista | Elintarvikkeet | Eläimet | Kasvit | Laboratorio | Tuet | **Teemat** | Haku 🔍

Tuonti ja vienti >	Lintuinfluenssa >	Verkkokauppa ja muu etämyynti >	Zoonosikeskus >
Luomu >	Riskinarviointi >	Valvonta >	Eläimistä saatavat sivutuotteet >
Avoin tieto >	Tutkimus >	Koronavirus COVID-19 >	EFSan Focal Point >
Afrikkalainen sikarutto >	Rikosten torjunta >	Venäjän hyökkäys Ukrainaan >	Mikrobilääkeresistenssi (AMR) >

Luomu

LUOMUTILAT

Vain luomutuotannon ehtojen mukaan viljeltyt ja jalostetut tuotteet ovat luomua.

LUOMUELINTARVIKKEIDEN VALMISTUS JA MYyntI

Vain valvontaan kuuluva toimija voi merkitä tuotteet luomuksi ja käyttää valmiiksi pakatuissa tuotteissa EU:n luomutunnusta eli eurolehteä.

LUOMURUOKAA KULUTTAJILLE

Suomessa on lähes 4 500 luomumaatilaa, joista yli 900:lla on myös luomueläimiä. Ruokavirasto valvoo luomutuotantoa.

LUOMUN TUOTANTOPANOKSET

Siemenet, lannoitteet, rehut, kasvinsuojeluaineet, puhdistus- ja desinfiointiaineet. Luettelot ja yleiset luvat.

LUOMUN LOMAKKEET JA OHJEET

Luomutuotannon ohjeita ja lomakkeita.

LUOMUVALVONNAN TILASTOT JA TIETOHAUT

Tietoa luomuviljelyaloista sekä luomueläinten määrästä alueittain ja tuotantosunnittain.

LUOMUKERUUTUOTTEET LUOMUKERUUALUEILTA

Tietoa luomutuotteiden keruusta ja alueiden liittämistä luomuvalvontaan.

MUUTOKSET LUOMUTUOTANNOSSA VUONNA 2022

Tietoa uuden lainsäädännön aiheuttamista muutoksista luomutuotantoon.

Ajankohtaista tiedottamisesta

- Luomuviljelijäkirjeet ja viljelijätiedotteet tulevat jatkossa vain Ruokaviraston nettisivuille:
<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/luomu/luomumaatilat/>
- Postitettavia kirjeitä ei enää jatkossa tule
- <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/ajankohtaista/tilaa-uutiskirjeita/> Uutiskirjeet eri aihepiireistä, esim. viljelijäuutiskirje
- Muuta viestintää ja esim. kuulemisia ja lisätietopyyntöjä Elystä toimijan luomuvalvonnalle ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen
- Seuraa aktiivisesti myös sähköpostiasi ja varmista, että ”laatikossa on tilaa”.

Elyssä työskennellään asiakasta varten

Ennakoi

Suunnittele

Kysy, jos et
tiedä. Ns. tyhmiä
kysymyksiä ei
ole!

Ilmoittautuminen valvontaan

- Luomuvalvontaan voi ilmoittautua milloin tahansa, mutta jos hakee luomusitoumusta alkamaan 1.5., ilmoittautuminen 30.4. mennessä
- Ilmoittautuminen Ely-keskukseen, täytettään ja palautetaan:
 - Ilmoittautumislomake 1
 - Tuotantosuuntakohtaiset liitelomakkeet 1a-1e
 - Luomusuunnitelma
 - Viljelykiertosuunnitelma
 - Muut tuotantosuuntakohtaiset liitteet

Ilmoituksen käsittely ja ensimmäisen tarkastuksen loppuunsaattaminen voi viedä jonkin aikaa. Tuotteita ei voi merkitä luomuksi ilman voimassa olevaa luomusertifikaattia.

Tuotantotarkastukset

- Tuotantotarkastus vähintään kerran vuodessa, samalla käynnillä kaikki tuotantosunnat
- Ylimääräiset tarkastukset, ennalta ilmoittamatta, maksuton
- Uusintatarkastukset, maksullinen, havaitun puutteen korjaus
- Tarkastuksia tehdään ympäri kalenterivuoden
- Tarkastukset tehdään Ely-keskuksen toimeksiannosta
 - Luomutarkastaja toimii vain toimeksiannosta
 - Tarkastus esitäytetylle pöytäkirjalle tai sähköisellä tarkastussovelluksella, edellyttää toimivaa sähköpostiosoitetta

Huolellinen valmistautuminen tarkastukseen säästää aikaa ja rahaa.

Päätökset / ilmoitukset

- Ilmoituksella voidaan muistuttaa toimijaa esim. tuotanto-ohjeasiassa tai siihen voidaan kirjata yleisiä havaintoja tarkastukselta (ok-ilmoitus)
- Mikäli tuotantotarkastuksella havaitaan poikkeamia tuotantoehtojen noudattamisessa, ilmoitus voi sisältää myös kirjallisia huomautuksia ja korjaavia toimenpiteitä ja niihin liittyviä määräaikoja (huomautus tai kehotus+toimenpidesuunnitelma 3vkon kuluessa)
- Päätös tuotantotarkastuksesta, kun puutteet ovat niin vakavia, että ne rajoittavat tuotteiden markkinointia luomutuotteina (markkinointikielto koskien tuote-erää tai tuotantoa laajemmin)
- Markkinointikieltopäätöstä edeltää aina toimijan kirjallinen kuuleminen (asian selvittelyn ajaksi väliaikainen markkinointikielto)
- Toimijan erottaminen: harvinaista, mutta mahdollista

Luomuvalvonnan seuraamukset

Ilmoituksilla annettavista huomautuksista ja korjauskehotuksista merkittävä osa liittyy:

- Muistiinpanot
- Kirjanpito
- Maan hoito ja viljelykierto

Tavanomaisen lisäysaineiston käyttö ilman eräkohtaista tai yleistä lupaa johtaa usein markkinointikieltoon.

Toistuvat poikkeamat samasta asiasta, johtavat markkinointikieltoon ja aiheuttavat myös tukileikkauksia.

Luomusertifikaatti

- Valvontaviranomaisen antama todistus luomuvalvontaan kuulumisesta
- Annetaan hyväksytyn luomutarkastuksen perusteella
- Sisältää toimijan yhteystiedot, tuoteryhmät, voimassaoloajan (yleensä seuraavan kalenterivuoden loppuun) ja toimijaa valvovan viranomaisen tiedot
- Toimija voi osoittaa kuuluvansa valvontaan, mutta ei takaa yksittäistä erää luomutuotetuksi (saateasiakirjana toimii viljapassi, vaatimuksenmukaisuusvakuus)
- Luomusertifikaatti ei poista vastuuta korjata toimintaa annetun ilmoituksen mukaisesti (huomautus, kehoitus)

Luomusertifikaatti

- 1.1.2022 alkaen luomutodistusta kutsutaan luomusertifikaatiksi
- Myönnetään Komission ylläpitämässä Traces-järjestelmässä
- Vuonna 2022 myönnetyt sertifikaatit löytyvät Traces-järjestelmän hakupalvelusta (Chrome ja Firefox suositusselaimet)
<https://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/index>, myös eri kieliversiot
- Kansallinen Luomuhakupalvelu toimii (eli ennen 31.12.2021 myönnetyt) toistaiseksi (kunnes kaikki toimijat ovat saaneet uuden asetuksen mukaisen sertifikaatin)
- Toimijan erotessa valvonnasta oikeus esittää luomusertifikaatti todisteena valvontaan kuulumisesta päättyy.

Näytteenotto tiloilta

- Näytteitä ottavat Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten henkilökunta
- tuote- ja kasvustonäytteitä mahdollisesti luomussa kiellettyjen aineiden ja menetelmien analysointia varten
- perustuu Ruokaviraston valtakunnalliseen suunnitelmaan
- erillinen käynti tai luomutarkastuksen yhteydessä, erikoisvälinein
- näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä (automaattiset näytteenottolaitteistot)
- näytteiden analysoinnista ei laskuteta viljelijää erikseen, myös tieto näytteen tuloksesta maksutta (kirjallinen ilmoitus ja analyysitodistus)

Ely-keskuksesta haettavat luvat

- Siirtymävaiheen lyhentäminen: tukivalvotun alan lyhentäminen ja muun luomukelpoisen alan SV-lyhennys
- Lupa rinnakkaisviljelyyn
- Lupa käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa
- <https://touko.ruokavirasto.fi>
- Touko-palvelussa voi toistaiseksi hakea tavanomaisen lisäysaineiston käyttö lupaa
- Tavanomaisen lisäysaineiston käyttö ilman lupaa aiheuttaa paljon seuraamuksia, tarkkana!

Tervetuloa asiointipalveluun

Yritysassiakas

Tunnistautuminen pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella

Henkilöasiakas

Tunnistautuminen pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella

Henkilön puolesta asiointi

Asiointi toisen henkilön puolesta yksityishenkilönä tai yrityksen edustajana.

Viranomainen

Ruokaviraston ja ELY-keskusten viranomaistoimijoiden kirjautuminen

Touko-asiointipalvelun sisältö eri asiakasryhmille:

Yritysassiakas

Hakemukset sekä rekisteröinti- ja valvontailmoitukset:

- Siemen-, rehu-, lannoite- ja kasvinterveydenalan rekisteröinti-ilmoitukset.
- Luomualan toimijan hakemukset.

Valvonnasta maksettavat maksut

- Ilmoitus toiminnan aloittamisesta / Toimijan rekisteröinti luonnonmukaisen tuotannon rekisteriin
- Valvontamaksut
 - Perusmaksu
 - Tuntiperusteinen tarkastusmaksu alkavalta puolelta tunnilta
- Lupamaksut
 - myönteisestä ja kielteisestä sama maksu (SV tunnilta, RV, eläin)
 - sähköisesti haetut luvat edullisempia kuin lomakkeella haetut
- Näytteenotto
 - mikäli ei perustu suunnitelmaan (toimijan pyyntö tai epäilty kiellettyjen aineiden käyttö)

[Hinnasto löytyy osoitteesta: https://palvelut2.evira.fi/hinnasto/?p=elintarvikkeet](https://palvelut2.evira.fi/hinnasto/?p=elintarvikkeet)

Dokumentointi on tärkeää

”Jos jotain ei ole kirjattu, sitä ei ole luomuvälvönnän näkökulmasta tehty.”

Luomusuunnitelma: suunnittele ja kuvaa – toteuta ja dokumentoi

- Luomusuunnitelma on kuvaus toimijan luomutoiminnoista (toiminta, tilat ja kalusto, hankinta, varastointi ja kuljetukset, jäljitettävyys, vastaanottotarkastukset)
- Viljelykiertosuunnitelma
- Lannoitus- ja kasvinsuojelusuunnitelma
- Varotoimenpiteet
- Toimenpiteet epäiltäessä virheellisiä tuotantopanoksia
- Toiminnan riskit ja niiden hallinta
- Viljelyskartat
- Muut asiat; esim. alihankinta ja valmistaminen, pakkausmerkinnät ja pakkaaminen, riskikartoitus, erillään pito, puhdistustoimet(käytetyt puhdistus- ja desinfiointiaineet)
- Tuotevirtakirjanpito
- Varastokirjanpito ja varastokirjanpidon tase (ajan tasalla oleva)
 - Tilalle hankitut,¹⁸ tilalla tuotetut, tilalta myydyt/luovutetut tuotantopanokset, hävikki

Luomusuunnitelma: suunnittele ja kuvaa, toteuta ja dokumentoi

- Uusi luomusuunnitelmapohja: <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/>
- Päivitä luomusuunnitelma uusien vaatimusten mukaiseksi! Lisäksi jatkuva päivittäminen toiminnassa tapahtuvien muutosten mukaan.
- Kaikkien luomuvalvonnan asiakirjojen on oltava saatavilla luonnonmukaisen tuotannon tarkastuksessa.
- Toimijan pitää pystyä osoittamaan tositteilla todeksi kaikki kirjanpitomerkinnot toiminnastaan.
- Selkeä ja helposti saavutettava esitystapa on kaikkien etu.

Muutokset toiminnassa

- Ilmoita muutoksista hyvissä ajoin Ely-keskukseen
- Muutosilmoitukset toiminnassa luomuvalvontalomakkeella 10
- <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/>

MUUTOSILMOITUS

Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään kuuluvan toimijan tiedoissa

Päivämäärä	Dnr

Toimita ilmoitus liitteineen yritystäsi valvovalle valvontaviranomaiselle, joko paikalliseen ELY-keskukseen tai Ruokavirastoon.

YRITYKSEN TIEDOT

1. Toimijan tai yrityksen nimi	2. Maatilatunnus ja/tai yrityksen Y-tunnus
3. Jakeluosoite	4. Postinumero ja -toimipaikka
5. Kunta	6. Valvontaviranomainen (Ruokavirasto / ELY-keskuksen nimi)
7. Laskutusosoite tai verkkolaskuosoite	
8. Luomuasioita hoitava yhteyshenkilö	9. Yhteyshenkilön puhelinnumero ja sähköpostiosoite
10. Yrityksen nettisivut	11. Valmistustoiminta kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa

AINOASTAAN YHTEISTIEDOT OVAT MUUTTUNEET

Toiminnassa tapahtuvat muutokset, joista on ilmoitettava luomuvalvontaan

- Jos aloitat toiminnan uuden tuotantosuunnan osalta → oma ilmoittautumislomake jokaiselle tuotantosuunnalle, ilmoitus **ennen** toiminnan aloittamista
- Osoitteen muutos tai uusi toimipaikka Huom! Osoitetiedot eivät päivity esim. Vipusta
- Yhtiömuodon muutos
- Omistajan vaihdos tai sukupolvenvaihdos

Muita luomuvalvonnan huomioita

- Luomuvalvonta on paperipainotteista edelleen, järjestelmä sähköistyy hitaasti mutta varmasti.
- Tee sopimukset kirjallisena.
- Lue Elystä tuleva posti tarkkaan.
- Asiat kannattaa korjata kuntoon ennen seuraavaa tarkastusta.
- Tarkasta, että kaikki sivut ovat skannautuneet, kun toimitat Elyyn materiaaleja.
- Huolellisesti täytetty hakemus tarvittavine liitteineen nopeuttaa käsittelyä ja vähentää käsittelystä mahdollisesti perittävää maksua.

Maatilojen neuvonta

- Jokainen suomalainen maatila voi saada neuvontaa 10 000€ edestä vuosina 2023-2027
- Maaseuturahastosta korvataan neuvontakäynnin hinnasta 75€/tunti, jos tuntihinta on suurempi, viljelijä maksaa ylittävän osuuden ja aina joka tapauksessa arvonlisäveron osuuden
- Neuvonta on luottamuksellista
- Jäljellä olevan neuvontakorvauksen määrän voi tarkastaa Vipusta
- Neuvojien tiedot löytyvät neuvojarekisteristä:
<https://tilaneuvojat.ruokavirasto.fi/#/fi>

Luomusitoumuksen haku 2023

- Ajankohtaiset tiedot, mm. sitoumusehdot päivitetään Ruokaviraston nettisivuille
- Sitoumusta haetaan Vipu-palvelussa päätukihaun yhteydessä 15.6. mennessä
- Hakemuksen liitteet sähköisesti haun yhteydessä
- Viljelijöiden, jotka ovat ilmoittaneet pitävänsä 2020, 2021 tai 2022 sitoumuksensa voimassa, pitää päivittää sitoumuksen tiedot vastaamaan nykyisiä sitoumusehtoja
- Muista ilmoittautua luomuvalvontajärjestelmään 30.4.mennessä!

Satakunnan ELY-keskus, Maaseutuyksikkö
PL 266
28101 PORI

kirjaamo.satakunta@ely-keskus.fi

lisätietoja:

Mirella-Katriina Levomäki

0295 022 063

mirella.levomaki@ely-keskus.fi

Teija Rinne

0295 022 075

teija.rinne@ely-keskus.fi